

Worden wie ik écht ben

Worden
wie ik écht ben
Gods droom voor mij

STASI ELDREDGE

Worden wie ik écht ben

Originally published in English under the title

BECOMING MYSELF

© 2013 by Stasi Eldredge

David C. Cook, 4050 Lee Lance View, Colorado Springs,
Colorado 80918, U.S.A.

Copyright © 2017 Nederlandse uitgave: Gideon

Auteur: Stasi Eldredge

Vertaling: Monica van Bezooijen & Richard Kettmann

Omslagontwerp: Studio Vrolijk

Typografie: iddohoekstra.nl

Jaar van uitgave: april 2017

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN 978-90-5999-049-4

NUR 707

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this work may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission of the publisher.

Inhoud

1. Is echte verandering mogelijk?	9
2. Genadige terugblik	25
3. Het landschap van ons leven	45
4. Onze moeders en wijzelf: deel 1	65
5. Onze moeders en wijzelf: deel 2	83
6. Van acceptatie naar omhelzing	97
7. Van vrees naar verlangen	115
8. Het gezelschap van vrouwen	131
9. Schoonheid, uit lijden gesmeed	151
10. Met vallen en opstaan de vrijheid in	167
11. Een vrouw van geloof worden	189
12. Een vrouw van aanbidding worden	205
13. Onze naam eer aandoen	223
14. Houd moed	237
Nawoord	251
Dagelijks gebed	253
Gebed om redding	257
Dankwoord	259
Noten	261

*Voor John
Ik houd van jou.*

Is echte verandering mogelijk?

Mijn schoonouders kwamen logeren – alle reden om het souter-rain te verven, om nog maar te zwijgen over het schoonmaken van de koelkast. Het klinkt je misschien bekend in de oren. Als er bezoek komt, zetten we ons beste beentje voor, vooral als het gaat om schoonfamilie. We verven ons haar, kopen een nieuw topje, duwen wat tandpasta in de gaatjes van de muur, doen de zoveelste poging om de hond te leren zitten en de kinderen te leren lezen, rechtop te zitten, en te eten met hun mond dicht – en dat alles in een periode van zo'n achtenveertig uur.

Een paar dagen voor hun komst vertelde Johns moeder me dat ze me tijdens hun verblijf mee wilde nemen voor een massage.

Jakkes.

Ik had nog nooit een massage gehad, en de gedachte alleen al dat een vreemde mijn lichaam zou aanraken vond ik bepaald niet aantrekkelijk. Mijn schoonmoeder verzekerde me dat ik het heerlijk zou vinden. Ik hoopte dat ze gelijk zou krijgen, maar twijfelde daar sterk aan. Want weet je, ik hield niet van mijn lijf. Integendeel – ik schaamde mij ervoor. Ik genoot bepaald niet van de gedachte om mijn lichaam bloot te stellen aan de handen van een of andere vreemde masseuse. Hoe raak je vier kilo kwijt in vier dagen? Ik zocht op het internet en las iets over citroensap en rode peper. Daar had ik geen zin in. Maar ik moest gaan. Het was een cadeau. Ze

vond het heerlijk om het aan mij te geven. Ik moest het dankbaar in ontvangst nemen. Of op z'n minst doen alsof ik dankbaar was.

Toen we gearriveerd waren bij het kuuroord, kregen we allebei een zachte, luxe badjas en een paar slippers. Men wees ons de weg naar de kleedruimte met de kluisjes waar we al onze kleren, sieraden en tassen in konden stoppen. Ik keek mijn schoonmoeder aan en vroeg vol afgrijzen: 'Al onze kleren?'

'Ja, al je kleren.' Ze keek me aan en voegde er vriendelijk aan toe: 'Je kunt je ondergoed aanhouden als je je dan meer op je gemak voelt.'

Eh... *Ja*.

Het moment kwam waarop ik me discreet moest zien om te kleden en de badjas aan te trekken zonder een stukje huid te laten zien aan een vrouw die toevallig mijn kant op keek. Dat was lastig, maar ik was vastberaden. Ik voelde me niet op mijn gemak. Toen ging ik door de grond. De badjas, met de maat one-size-fits-all past niet iedereen. Ik was er te groot voor.

Ik hield mijn gezicht in de plooi en keek strak voor me uit. Ik deed mijn kleren weer aan en liep naar de balie om de gevreesde woorden uit te spreken: 'Deze past mij niet. Heeft u iets groters?'

Ze hadden een grotere badjas. Het was een badjas voor een man. Een extra large badjas voor mannen, in een heel andere kleur dan die van de vrouwen.

Daar zaten we dan, in de wachtkamer van het kuuroord, omringd door heel veel andere vrouwen die allemaal dezelfde badjas droegen, en ik droeg er eentje die net zo goed een grote fluorescerende oranje glow-in-the-dark-sticker had kunnen zijn waarop 'zwaarlijvig' stond.

Ik schoot de wc in en huilde. Ik nam mezelf voor nooit meer zo iets te gaan doen.

Maar elf jaar later, vijfenveertig kilo afgevallen en weer veertig aangekomen, zat ik er weer. Een ander cadeau. Een ander kuuroord. Een andere badjas. Maar opnieuw geen grotere vrouwenmaat beschikbaar.

Waarom kom ik op dit punt geen stap verder? Waarom kan ik niet zorgen voor blijvende verandering? Wat is er mis met mij? Ken je dat gevoel? Misschien niet zozeer over je gewicht, maar over iets anders in je leven?

Waarom toen wel en nu niet?

Ik herinner me nog goed hoe een oudere vriendin lachte om het feit dat ik er niet in slaagde af te vallen. Geen wrede, maar een luchthartige lach. Met pretlichtjes in haar ogen keek ze me veelbetekenend aan en vroeg me of ik wist hoeveel moeite het God zou kosten om die strijd voor mij te strijden? Met een vingerknip demonstreerde ze hoe snel hij korte metten kon maken met de neiging om mijzelf te troosten met voedsel, de pijn te verdoven of er simpelweg aan te ontsnappen.

Goed, als het dan zo eenvoudig voor Hem was, waarom deed Hij het dan niet? Ik had het Hem toch gevraagd, Hem erom gesmeekt, het uitgeschreeuwd naar Hem om hulp. Dus was het ten diepste zijn fout. Zo was mijn gevoel.

Feit is echter dat ik verandering *heb* ervaren – wonderlijke verandering. Kort voor ik christen werd als twintiger, wilde ik mijn leven schoonvegen. Ik was me er terdege van bewust hoe afhankelijk ik was van drugs en alcohol en dat ik die elke dag opnieuw gebruikte om het leven door te komen en de pijn draaglijk te houden. Ik besloot dat ik van het ene op het andere moment zou stoppen. Ik zou geen hasj meer roken, drugs gebruiken of alcohol drinken en als ik dan toch bezig was zou ik meteen stoppen met het eten van suiker. Ik hield het in alle opzichten nog geen vierentwintig uur vol.

Balen.

Tijdens een nacht vol twijfel en wanhoop gaf ik de poging om mijn leven zelf te repareren op en stortte ik me in de wijdgeopende armen van Jezus, terwijl ik zijn uitnodiging beantwoordde: 'Kom naar Mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt

gaan, dan zal Ik jullie rust geven. Neem mijn juk op je en leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht' (Matteüs 11:28-30). Toen ik die verzen had gelezen, viel ik op de grond.

Ik was doodmoe. Mijn leven was een puin hoop. Mijn hart was gebroken en dat had ik grotendeels aan mezelf te danken. Ik beleed dat ik God hard nodig had en vroeg Hem om bij mij te komen, als Hij dat wilde. Ik gaf mijn leven, de puin hoop die ik was, aan Jezus en Hij kwam naar me toe. Mijn kleine gebed om redding werkte.

Twee weken later realiseerde ik me dat ik geen hasj meer had gerookt, drugs had gebruikt of alcohol had gedronken sinds dat gebed. Twee weken. Dat brak alle records van de tien jaar ervoor. Dit was een echt, onvervalst wonder. God bevrijdde me zelfs van het *verlangen* om iets te gebruiken. Ik wilde het niet en ik had er ook geen behoefte aan. Ik werd me bewust van wat er zich in mijn ziel afspeelde en van de aanwezigheid van God en van hoop. En ja, er waren moeilijke dagen in die periode, maar ik kan je talloze fantastische verhalen vertellen over hoe God me op wonderlijke wijze net op tijd redde.

In die tijd was eten geen big issue. Ik had geen overgewicht en ik was niet geneigd om te gaan vreten. Dat kwam pas later. Maar toen het kwam, was het zo overweldigend dat al mijn gebeden en pogingen, mijn berouw, vastberadenheid en wilskracht er niets aan konden veranderen.

God had me eens gered. Waarom knipte Hij niet met zijn vingers om het opnieuw te doen.

Veel vrouwen voelen zich mislukt als vrouw. Ik weet dat ik dat ook vaak voel. Een mislukt mens. Het heeft invloed op bijna alles wat ik heb gedaan en alles wat ik niet heb gedaan. Maar als mens of als vrouw ben ik geen mislukking. Ergens diep binnen in mij weet ik dat. Ik faal, ja. Maar ik ben geen mislukking. Ik stel teleur, maar ik ben geen teleurstelling. Maar als het weer zover is – als ik

de strijd om mijn schoonheid, mijn lichaam, mijn hart verlies – dan voel ik me op alle mogelijke manieren een mislukkeling. En geldt dat niet voor elke vrouw? Hebben we niet allemaal onze geheime plekken waar we niet de overwinning ervaren waar we zo naar verlangen, plekken die de visie op onszelf kleuren? Wordt het niet vaak een barrière tussen ons en de mensen in ons leven? Een muur die ons scheidt van de liefde van God?

Of ben ik daarin de enige?

Ik denk het niet.

Soms verliezen we de hoop ooit in enig opzicht te veranderen, simpelweg omdat onze persoonlijke geschiedenis vol is met mislukte pogingen om te veranderen. Waar was die engel die onze tong in toom zou moeten houden om niet met harde woorden uit te halen naar onze kinderen? Wat is er gebeurd met de vrucht van de Geest die ons de kracht had moeten geven om zelfdiscipline te beoefenen en de toonbank met donuts voorbij te lopen? God heeft me geen geest van vrees gegeven, maar waarom ben ik dan zo bezorgd over mijn kinderen, mijn financiën, mijn toekomst? Als de angst voor mensen een valstrik is, waarom ben ik dan nog steeds bang om mijn ware ik te laten zien en vervolgens te worden afgewezen? Mijn gebondenheid aan voedsel is een leugenaar en een dief gebleken, maar toch wend ik me er nog vaak toe als ik pijn ervaar.

God weet het.

God weet het.

Hij heeft zijn gezicht niet afgewend. Het feit alleen al dat we verlangen naar verandering is een teken dat *we het ook zullen ervaren*. Onze ontevredenheid over onze zwakheden en worstelingen wijst ons op het feit dat we niet bedoeld zijn om daarin voort te leven.

Lees deze twee zinnen nog eens. Laat de hoop in je ontbranden. Waarom worstel je met de dingen die je doet? Dat heeft een reden. Die vind je in het leven dat je geleefd hebt, de wonden die je hebt opgelopen, wat je daardoor bent gaan geloven over jezelf, en het

feit dat je geen idee hebt hoe je je last moet dragen. Het heeft ook te maken met hoe God je bedoeld heeft.

Het is niet te laat. Het is niet te zwaar. Je bent niet te veel. Gods genade is elke morgen nieuw. Zelfs nu zijn zijn ogen vol genade op jou gericht.

Klaarstaan om in te grijpen

Ik haat spinnen. Ze zijn eng. Er zijn films gemaakt over gigantische, giftige spinnen die binnendringen vanuit het Amazonegebied. Er is een oude film over een gigantische spin die zich verstopt in tunnels, en dan is er natuurlijk ook nog die akelige grote spin die een arme, hulpeloze hobbit achterna zit. Spinnen. Bah. Ze lokken gegarandeerd gegil uit.

Ik schreeuwde altijd als ik er eentje tegenkwam in de badkamer. Ik was bijna twaalf jaar oud toen mijn moeder weigerde te komen om een eng harig exemplaar in de gootsteen voor me dood te maken. 'Stel je niet aan. Doe het zelf.' Ik raapte al mijn moed bij elkaar, samengebald in een prop wc-papier, en plette het arme ding. Naderhand was ik er vrij zeker van dat al zijn familieleden op me af zouden komen om wraak te nemen. Ze zouden waarschijnlijk ergens in de nacht over me heen kruipen. Ja, die angst was ongegrond. Nou, misschien. In ieder geval haat ik spinnen.

Toen ik drieëntwintig was, woonde ik een jaar op mezelf in een appartement met één kamer achter het huis van een vriendin. Het was klein, maar perfect voor mij. Het had één nadeel. Je raadt het al – het zat vol spinnen. Elke morgen als ik wakker werd, werd ik begroet door minstens tien spinnen verspreid over de muren. Als ik na mijn werk thuiskwam, liepen er heel wat meer kriskras door de kamer om me te verwelkomen. Ik raakte eraan gewend. Ik schreeuw (meestal) niet meer als ik een spin zie, en ja, ik kan ze helemaal zelf doodmaken als het moet.

Mijn levenssituatie, het feit dat ik volwassen werd en het huis uitging, dwong me ertoe om verantwoordelijkheden te nemen

voor mijn kleine wereld. Je kent het gezegde: ‘Aanpassen of sterven.’ Of: ‘Dat wat je niet doodt, maakt je sterker.’ In ieder geval leerde ik om voor mezelf te zorgen. Huur betalen. Een autoverzekering regelen. Een bruiloft organiseren. Binnendringende spinnen doden of negeren. Als mijn levenssituatie erom vroeg, moest ik klaarstaan om in te grijpen. Het vereiste oefening. Het doden van die eerste spin als jonge vrouw op de grens van volwassenheid was een mijlpaal voor me, en door de tijd heen werd ik een vrouw die erin slaagde om niet verlamd van angst te raken in het bijzijn van een achtpotig schepsel. Ik veranderde. En dat is iets goeds.

Misschien was je nooit bang voor spinnen. Misschien ben je net als mijn vriendin Sam die alle binnendringende insecten vangt – ja, zelfs spinnen, en vriendelijk verplaatst naar haar achtertuin en de insectenvrijheid schenkt. Maar ook in jouw leven zijn er dingen waarin je wilt groeien. Je wilt vrij zijn.

Ik geloof dat je het kunt.

Ik geloof dat God bezig is om ons te bevrijden, om ieder van ons te vormen tot de vrouw zoals Hij ons graag ziet. De vrouw die we altijd al wilden zijn. Soms doet Hij het met een vingerknip. Maar in de meeste gevallen (en dat weet jij heel goed) niet. Meestal nodigt God ons uit om deel te nemen aan een veranderproces – een proces waarin we door zijn genade leren om klaar te staan als het nodig is. Maar voor we verder praten over dat proces, zijn er een paar dingen die we duidelijk moeten krijgen.

Met schaamte en discipline red je het niet

Allereerst leidt schaamte niet tot verandering.

Zelfverachting kan, net als een flinke dosis cafeïne 's morgens, verandering in gang zetten, maar we zullen ontdekken dat zelfhaat alleen maar leidt tot een rotonde waar geen eind aan komt. Net als het schrikken van de getallen op de weegschaal in de morgen en je voornemen om nooit meer te veel te eten, zo kan een do-

sis schaamte ons de lunchtijd door helpen, maar nooit tot vrijheid leiden. Zelfhaat, schaamte en angst – hoe ze ook woekeren in veel van onze geheime wereldjes – zijn simpelweg nooit in staat om de groei te creëren of te onderhouden waar we naar verlangen. Toch proberen de meeste vrouwen schaamte te gebruiken als innerlijke drijfveer. Dat heb ik zelf ook gedaan.

Met zelfdiscipline ga je het ook niet redden.

Discipline, vooral geestelijke discipline, is iets goeds en heiligs, iets wat toeneemt als je het in de praktijk brengt. Maar als we bij verandering alleen daarop steunen, dan ontdekken we dat het ons *niet* tot een genadevol persoon maakt. We worden boos; we raken ontmoedigd. Als we een paar gevechten verliezen, worden we maar al te snel het type vrouw dat anderen dwingt om hetzelfde te doen, een hard soort vrouw dat vindt dat je je zaakjes voor elkaar moet hebben. Met zelfdiscipline blijft de focus gericht op 'jezelf', waarmee we dus al een slechte start maken.

Proberen, je best doen, harder werken, wellicht lukt het ons een week, maar niet tientallen jaren. Toch geloven de meeste christelijke vrouwen dat dit de manier is om met zaken die op ons afkomen om te gaan.

Vorige week kreeg ik een e-mail die me trof:

Een aantal vrouwen in onze kerk besloot om bijbelstudie te doen over de vrouw uit Spreuken 31. Ik sloot me bij hen aan, omdat ik deze vrouwen wel wilde leren kennen, maar diep vanbinnen had ik een hekel aan de vrouw uit Spreuken 31. Ze gaf me het gevoel dat ik een *&#@ was. Maar goed, vorige week kregen we tijdens die bijbelstudie de tip om een nieuw matras te kopen (zodat we beter kunnen slapen en beter kunnen dienen) en de voorraadkast schoon te maken, en gisteren werd er gezegd dat we de komende tien dagen alleen nog maar groenten moeten eten en water drinken (net als Daniël),

en vandaag moet ik stoppen met suiker eten (en het aan mijn gezin geven). Ik zei tegen mijn man: 'Dus we hebben een nieuwe matras nodig, we worden vegetariërs en we schrappen alle suiker uit jouw en mijn eetpatroon.' Hij antwoordde: 'Geen wonder dat je een hekel aan haar hebt!'

Nu kunnen sommige van deze veranderingen goed zijn. Misschien roept God haar of ons om een aantal van deze dingen te doen. Maar ware verandering kan niet van buitenaf worden opgelegd. Het is een proces van binnenuit. Wie van ons heeft geen lijstje ontvangen of zelf gemaakt van manieren om te leven, te eten, te sporten, te reageren, God te zoeken, te groeien en te veranderen – en hoe lang hield je het vol, als het al werkte? Die lijstjes werken voor *niemand* echt lang, en dus vallen we terug in zelfverachting. Het probleem komt niet voort uit ons gebrek aan discipline. Het probleem is de benadering. Het probleem ligt in de lijstjes zelf.

Trouwens, wij mensen zijn zo goed in het maken van lijstjes. Gedragscodes. Etiquetteregels. Niet in het openbaar je lippenstift bijwerken. Hand voor je mond als je geeuwt. Tot een jaar na de bruiloft kun je nog een trouwgeschenk opsturen, maar als je blijft, laat het echtpaar weten of je wel of niet komt op de bruiloft. Leg je servet op je schoot. Niet praten tijdens het eten. Kauwen met je mond dicht. Bij een stopbord helemaal stilstaan. Je richtingaanwijzers gebruiken. Niemand in de rede vallen. Op je beurt wachten. Rechtop staan. Je stem uitbrengen.

Je wordt toch al moe van het lezen van deze aanwijzingen!

God gaf Israël een fantastische lijst. Niet liegen. Niet stelen. Niet de vrouw van je buurman begeren, zijn dienstknecht, os, ezel of nieuwe auto. Was dat nou echt te veel gevraagd? Hoe goed de lijst ook was, het volk ontdekte dat het zich er geen dag aan kon houden. En dan komt Jezus. In zijn beroemde Bergrede leerde Jezus dat de *begeerte* naar een vrouw (of man) hetzelfde is als overspel. Hij leerde dat als je een hekel aan iemand hebt, *met je hart*, je die

persoon eigenlijk vermoordt. Hebben we dan niet allemaal een probleem?

Een lijst van wetten, regels, tips, technieken en strategieën leidt niet tot een veranderd hart. Geen wonder dat vijftien procent van alle mensen die gewicht verliest niet in staat is om niet opnieuw weer aan te komen. Een dieet werkt. Als je je houdt aan de regels. Maar het werkt van buiten naar binnen, en zonder echte innerlijke verandering is het onmogelijk om een lager BMI te houden. Ja, we hebben allemaal gebieden in ons leven waarin we verandering nodig hebben, maar dat gaat alleen gebeuren als ons *hart* verandert.

Het hart van de vrek Scrooge veranderde, zodat hij Bob Cratchit loonsverhoging gaf. Het hart van Assepoester veranderde, zodat ze naar het bal ging. Het hart van de woedende farizeeër Saulus veranderde, zodat hij de eerste zending werd voor Jezus. Mijn hart veranderde toen ik mijn leven gaf aan Jezus. Toen mijn hart echt Thuiskwam, veranderde er meteen heel veel.

Als ons hart van binnenuit veranderd wordt, dan wordt dat ook zichtbaar aan de buitenkant. Maar jij en ik weten allebei dat onze heling en verandering meestal niet plaatsvinden op het moment van onze bekering. We gaan op pad. God nodigt ons uit tot een proces. Onze reis om daar te komen vindt plaats in het alledaagse, stoffige hier en nu. En in dat stoffige hier en nu komt Jezus.

Schaamte gaat dus niet werken, en discipline al evenmin. God nodigt ons uit om samen met Hem een proces in te gaan waarbij Hij ons vanbinnen geneest, zodat Hij onze buitenwereld kan veranderen.

Nog één ding voor we gaan ontdekken hoe dat werkt.

God gaat niet meer of anders van mij houden als ik eindelijk die kilo's kwijtraak en vrijkom uit de wurggreep van eten. Jezus' liefde voor mij, de liefde van mijn Vader voor mij, verandert nooit. Hij houdt vurig van mij en ook van jou. Ja, van jou. Wat betekent het voor je dat er iemand zo veel van je houdt? Doet dat er iets toe? Maakt het enig verschil in mijn dagelijks leven? Wat denk je zelf!

We zijn geliefd

God heeft mensen op het oog. Hoewel het soms moeilijk te geloven is als je zo rondkijkt op de planeet, maar het blijft waar. We zijn geliefd. Geboren vanuit liefde, in liefde, om liefde te kennen en geliefd te zijn. Ja, we zijn geboren in een gevallen wereld vol ellende, die tegelijkertijd mooier is dan welk sprookje ook. Het is allebei waar. En in deze schitterende, hartverscheurende wereld houdt God – de eeuwige, alomtegenwoordige, wonderlijke Ene – van mensen. Ook van jou. Speciaal van jou.

Jij bent fantastisch.

Oké, misschien niet elke dag. Elke dag is er het geweldige wonder van jouw bestaan, maar er zijn heel veel dagen waarop het wonder begraven ligt onder de puinhoop van een wereld die gek geworden is. Je bent geboren in een grootse puinhoop en we maken zelf ook allemaal op de een of andere manier deel uit van die puinhoop. En te midden van die puinhoop heeft God ons op het oog. Hij veracht ons menszijn niet. Hij wanhoopt niet vanwege onze toestand, zoals we zelf soms doen. Hij wendt zijn gezicht niet af als we falen of als we op onszelf gericht zijn. Hij is niet verbaasd. Hij is zich ervan bewust dat wij maar stof zijn en dat onze voeten gemaakt zijn van klei, en Hij heeft maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat we niet zo blijven.

Nogmaals: je bent geliefd. Diep. Innig. Onvoorstelbaar geliefd. En je bent een bijzonder schepsel. Of je nu een spin kan doden of niet. Of je nu verdrinkt in die gigantische badjas of juist niet. Of je nu overwinning ervaart op elk gebied in je leven of niet. Of je nu net weer je geduld verloor of helemaal opging in een fantasie, het zoveelste koekje nam, of gedachten had van zelfverachting. Je bent geliefd. Hier, op dit moment, ben je geliefd en gewild en gezien door de Ene die alles ziet. Hij kent je beter dan je jezelf kent, en Hij is nooit teleurgesteld in jou.

Je stelt Hem nu ook niet teleur. Misschien ben jij teleurgesteld, maar Hij niet. Jezus wist wat Hem te doen stond, toen Hij kwam 'om te zoeken en te redden wat verloren was' (Lukas 19:10). Hij